

סדר מועד | מסכת ביצה ליג"ט | שבת פרשת נח | כ"ז תשריג' חשון תשפ"ב (9-3 אוקטובר 2021)
Seder Moed | Masechet Beitzah 33-39 | Shabbat Parashat Noach | 27 Tishrei-3 Cheshvan (Oct. 3-9)

Daf 33: LIGHTING FIRE ON YOM TOV

דף ל"ג: הדלקת אש ביום טוב

On *Yom Tov* it is prohibited to ignite a new flame, e.g., lighting a match. However, **on *Yom Tov* it is permissible to kindle a fire from an existing flame.** For instance, it is permissible to bring an unlit candle close to an existing fire, in order to light that candle. At one time, there were no matches. Fires would be lit using various other methods. It is interesting to see the *Mishnah* record how flames were once kindled.

The *Mishnah* relates that in the past they used to rapidly rub together two stones that would become so heated that they emitted sparks, from which a flame would result — much like the lighter that ignites fire in the stoves of our kitchens today. Alternatively, **they would rub together pieces of wood** and produce fire.

Another method was to **fill a glass utensil with water and place it in direct sunlight.** The utensil acted as a magnifying glass, from which it was possible to kindle a flame. For what reason does the *Mishnah* list the many ways flames were lit? In order to teach us that **all of these methods are forbidden on *Yom Tov*.**

ביום טוב אסור להצית אש חדשה למשל, אסור להצית גפרור. אבל ביום טוב מתיר להדליק אש מאש שפגרה בוערת. למשל, מתיר לקרב נר אל האש כדי להדליק את הנר. פעם לא היו גפרורים, אלא היו מדליקים אש בדרכים אחרות. מענין לראות במשנה, איך היו מציתים פעם אש.

המשנה אומרת שפעם היו משפשפים במהירות רבה שתי אבנים זו בזו, והן היו מתחממות כל כך, עד שיצאו מהן נוצות שאפשר להבעיר מהן אש, כמו מהמצית שמציתים בו אש בפירים שיש במטבחים שלנו. גם עצים היו משפשפים זה בזה והפיקו מהם אש.

היתה דרך נוספת להצית אש. מלאו מים בכלי זכוכית והעמידו אותו ליד השמש. הכלי הזה נהיה כמו זכוכית מגדלת, ונתן היה להצית ממנו אש. לשם מה מפרטת המשנה איך מדליקים אש? כדי ללמד אותנו, שבכל האפנים האלה אסור להדליק אש ביום טוב.

Daf 34: PRODUCE OF THE SABBATICAL YEAR

דף ל"ד: פרות שנת השמטה

In the seventh year, which is the *shmittah* (sabbatical year), *halachah* calls for no plowing or sowing seeds in the fields in *Eretz Yisrael*. Fruits that grow during the sabbatical year are *hefker* (ownerless). Anyone who wants to do so can go and take *shmittah* year fruit from the fields.

There is an obligation to set aside *terumot u'ma'asrot* (tithes) from fruits grown in *Eretz Yisrael*. **Until this is done, the fruits are considered "tevel,"** which means that a person is halachically prohibited from eating them. However, the Talmud states that the obligation to set aside *terumot u'ma'asrot* does not apply to fruits of the *shmittah* year. **Rather, it is permissible to eat these fruits directly from the tree.**

בשנה השביעית, הלא היא שנת השמטה, אין חורשים ואין זורעים בשדות שבארץ ישראל. קנים דין מיוחד בשנת השמטה, שהפרות שגדלים בה על העצים הרי הם הפקר. כל הרוצה, יכול לקחת את הפרות, כי הפרות הפקר ולכל אחד רשות לקחתם.

תמיד צריך להפריש תרומות ומעשרות מפרות, ולפני שמפרישים תרומות ומעשרות, הפרות הם "טבל" ואסור לאכל מהם. התלמוד אומר, שמפרות שנת השמטה אין צריך להפריש תרומות ומעשרות. אלא מתיר לאכל אותם מיד מהעץ.

Daf 35: EATING IN A CASUAL MANNER

We learned that it is prohibited to eat “tevel,” produce from which *terumot u’ma’asrot* have not yet been set aside. Yet, there is a case in which it is halachically permissible to eat produce before *terumot u’ma’asrot* have been set aside and still not violate an *issur* (prohibition). Fruits that remain scattered in the field — “*shelo nigmera melachtam*” (whose work is not completed) — may be eaten in the manner of “*achilat ara’i*.”

The status of fruit “*shelo nigmera melachtam*” is applied to agricultural yield whose production is not yet complete. For example, zucchini that has been harvested but remains scattered and not gathered together in a large pile. It is permissible to eat such produce “*achilat ara’i*” (eating in a casual manner) without setting aside *terumot u’ma’asrot*.

“*Achilat ara’i*” is eating in a low-key manner. “*Ara’i*” means temporary, or casual. In other words, eating that is not routine and not considerable. For instance, a person who stands in a field and wants to eat unharvested fruit for enjoyment.

דף ל"ה: "אכילת עראי"

למדנו שאסור לאכול "טבל", פרות שלא הפרישו מהם תרומות ומעשרות. עם זאת כי יש מקרה שמותר לאכול פרות עוד לפני שהפרישו מהם תרומות ומעשרות, ובכל זאת לא יעברו על אסור. התלמוד אומר, שמפרות שמפזרים בשדה, ועדין לא "נגמרה מלאכתם", מותר לאכול "אכילת עראי".

פרות שלא "נגמרה מלאכתם", הם פרות שעוד לא סיימו לטפל בהם. למשל, קשואים שנגלקטו מן השדה, אך הם עדין מפזרים ולא ערמו אותם לערמה גדולה יחד. מהם מותר לאכול "אכילת עראי", ללא הפרכת תרומות ומעשרות.

"אכילת עראי" היא אכילה שאינה חשובה. "עראי" - זמני. כלומר, אכילה שאינה קבועה, לא חשובה. למשל אדם העומד בשדה ורוצה לאכול פרי להנאתו.

Daf 36: LAWS OF SHABBAT AND YOM TOV

The *Mishnah* enumerates some restrictions on *Shabbat* & *Yom Tov* instituted by the sages:

Prohibition against climbing a tree: The *chachamim* decreed that a person should not climb a tree on *Shabbat* and *Yom Tov* so as to prevent the possibility that while climbing a person might accidentally detach a branch from the tree, something prohibited on those days.

Prohibition against riding: The *chachamim* ruled that a person may not ride on an animal on *Shabbat*, because of the concern that the rider might tear off a branch of a tree in order to direct the animal on the proper path.

Prohibition against buying and selling: The *chachamim* also decreed that it is prohibited to sell or purchase items on *Shabbat* out of concern that to conclude the sale the parties would write down the final sum, thereby violating the *issur* of “*kotev*” (writing).

Prohibition against swimming: The *chachamim* also instituted a prohibition against swimming in water on *Shabbat* out of concern that the swimmer might want to construct a flotation device, such as a water wheel, breaking the prohibition of building on *Shabbat*.

דף ל"ו: הלכות שבת ויום טוב

המשנה מונה אסורים אחרים שקבעו חכמים, שאסור לעשות בשבת וביום טוב.

אסור לעלות על אילן: חכמים קבעו שבשבת וביום טוב אין לעלות על אילן, שמא תוך כדי שיעלה עליו, בטעות יתלש ענף מן העץ, והרי בשבת ובחג אסור לתלש ענפים.

אסור לרכב: חכמים תקנו שאין לרכב בשבת על בעל חיים, מפני שחששו, שמא הרכב יתלש ענף מעץ כדי לכוון את בעל החיים בדרך.

אסור לקנות ולמכור בשבת: עוד גזרו חכמים, שבשבת קדש אסור למכור או לקנות דברים, מפני שיש חשש שתוף כדי שמסכמים את ענני המכירה, יכתבו את הסכום ויעברו על אסור "כותב".

אסור לשחות: חכמים גם תקנו שבשבת קדש אין לשחות במים, מפני שיש חשש שהשוחה ירצה לבנות לעצמו איזה מתקן, כמו גלגל ים, ובשבת הרי אסור לבנות.

Daf 37: EXCURSION OUTSIDE THE SHABBAT BOUNDARY

דף ל"ז: יציאה מחוץ לתחום

In the final pages of *Masechet Beitzah*, the Talmud deals with the law of *techum* (boundary). The rules *Techum Shabbat** (Shabbat boundary) were covered extensively in *Masechet Eruvin*. **On Shabbat and Yom Tov, a person is prohibited from going more than 2,000 amot/cubits (approximately 1 kilometer or 62 miles), in any direction from a person's place of domicile.**

On this *daf*, we learn that a person's possessions are subject to the same Shabbat restrictions. For example, Reuven is prohibited from taking his animal outside the *techum* of the city in which he resides. **However, if, prior to the start of Shabbat, Reuven transferred responsibility for his animal to a shepherd who resided in another city, then the animal's *techum* would be determined by the city where the shepherd lived, since Reuven did indeed hand over supervision of animal to the shepherd.**

*According to *halachah*, "*Techum Shabbat*" defines the physical area in which it is permissible to walk on foot during *Shabbat* and Jewish holidays.

בדפים האחרונים של מסכת ביצה, עוסק התלמוד בדיני אסור יציאה מחוץ לתחום. על אסור יציאה מחוץ לתחום למדנו במסכת עירובין. אסור זה קובע, שבשבת וביום טוב אסור לאדם לצאת מהעיר שלו למרחק של יותר מאלפים אמה, קילומטר בערך.

בדף זה לומדים, כי גם החפצים של האדם הם כמוהו בדיק. למשל, אם לראובן יש בהמה, אסור להוציא את הבהמה מחוץ לתחום של העיר שבה גר הבעלים שלה. אולם אם לפני שבת ראובן מסר את בהמתו לרועה שמתגורר בעיר אחרת, התחום של הבהמה נקבע לפי העיר של הרועה, כי הרי הוא מסר אותה לרועה.

Daf 38: SELLING OF GRAINS WITH STONES

דף ל"ח: מכירת תבואה עם אבנים

Stalks of grains are covered with a type of shell called "motz" (husk, chaff). The *motz* is not eaten, rather the grain is threshed to separate it from the *motz*. How is the grain threshed? Today, threshing is accomplished using machines. However, there was a time when they would spread the stalks of wheat on the ground to beat them, causing the husks to separate from the grain.

When they would thresh grains on the ground, pebbles would get mixed into the grain. The *chachamim* said that it was permissible to sell the grain mixed with pebbles since the buyers, **in the places where they were accustomed to selling wheat thusly threshed, were aware that the wheat contained pebbles. Accordingly, it was not considered *gezel* (theft).**

שבלי התבואה מכסים בקלפה שנקראת "מץ". אין אוכלים את ה"מץ", אלא דשים את התבואה כדי להפריד ממנה את המץ. איך דשים את התבואה? היום דשים במכונות, אבל פעם היו מפזרים את שבלי החטה על הקרקע, דשים אותם, וכך הייתה הקלפה נפרדת מן הגרעינים.

בשהיו דשים את התבואה על הקרקע, היו אבנים קטנות מתערבבות בתוך התבואה. חכמים אמרו, שמתר למכר תבואה עם האבנים הקטנות הללו, מכיון שבמקומות בהם רגילים למכר כך, מתר למכר את התבואה עם אבנים מעטות, כי הקונים יודעים שיש בתבואה אבנים, ואין זה גזל.

Daf 39: PROHIBITION OF MISAPPROPRIATION

דף ל"ט: אסור מעילה

The *issur* of *meilah* (prohibition against misappropriation) means that a person may not derive benefit from *hekdesh* (an object that belongs to the *Beit HaMikdash*). A person who committed an *aveirah* (transgression) and accidentally misappropriated *hekdesh* is called a “*mo’el*” (person who misappropriated) and the Torah obligates that person to repay the value of the *keren* (principle) item, and an added “*chomesh*” — an additional one-fifth. [The additional 1/5 is actually an additional 1/4, because it is calculated from the total payment. For instance, if the individual ate a loaf of bread worth \$1, he must repay \$1.25. The 25-cent surcharge is 1/5 of the total repayment.]

In addition, a person who misappropriated *hekdesh* was also required to bring a special *korban* (offering) to atone for this transgression.

אסור מעילה פירושו שאסור להשתמש בחפץ ששייך לבית המקדש. מי שעבר עברה והשתמש בחפץ בשוגג, נקרא “מועל” והתורה מחייבת אותו לשלם להקדש סכום כמו ששוה החפץ, בתוספת “חמש”, עוד חמשית מן הסכום ששוה החפץ.

בנוסף לכך, הוא צריך להביא קרבן על החטא שעשה.

D'VAR TORAH: PARASHAT NOACH

דבר תורה: פרשת נח

After Noah sent the dove out of the Ark, she returned with an olive branch in her mouth, a symbol that the flood had ended. Why of all the trees in the world did the dove return with an olive branch? And why does this symbolize peace? The olive is a special fruit, whose excellent reputation comes from the wonderful oil extracted from it. Oil from olives is the finest quality oil for eating, as well as lighting a light that illuminates the world.

However, extracting oil from the olive requires **extremely hard work**; it takes the investment of significant time and effort. It seems that the olive branch comes to symbolize that if we want the world to return and exist again — to be bright, and not gloomy and gray as it was in the flood — it depends on the efforts we invest to make it so. The more humans strive, the more we labor and endeavor to correct, advance, and create a better world, that is how the world will be illuminated with precious light.

לאחר ששלח נח את היונה מן התבה, היא שבה אליו בשעלה זית בפיה, כסמל לכך שנסתיים המבול. מדוע מכל עצי העולם חזרה היונה ודוקא עם עלה של יצן זית? ומדוע הוא המסמל את השלום? הזית הוא פרי מיוחד, שעקר איכותו מתבטאת בשמן הטוב המופק ממנו. שמן הזית הוא המשבח ביותר לאכילה ולהדלקת אור המאיר את העולם.

אולם, בכדי להפיק את השמן מהזית יש לעבד עבודה קשה ומאמצת, ולהשקיע זמן וכח רב. נראה שעלה הזית בא לסמל ולומר – שאם נרצה שהעולם יחזר להתקיים ולהיות מואר ולא קודר ואפירורי כמו במבול – הדבר חלוי במאמצים שישקיע אנונינו לשם כך. בכל שיחאמצ האדם, יעמל וישתדל לתקן, לקדם ולעשות עולם טוב יותר – כך יואר העולם באור יקרות.